

Fund af småsommerfugle fra Danmark i 2012 (Lepidoptera)

Otto Buhl, Per Falck, Ole Karsholt, Knud Larsen &
Flemming Vilhelmsen

Buhl, O., P. Falck, O. Karsholt, K. Larsen & F. Vilhelmsen: Records of Microlepidoptera from Denmark in 2012 (Lepidoptera).

Ent. Meddr 81: 49-61. Copenhagen, Denmark 2013. ISSN 0013-8851.

This article reports and comments on interesting Danish Microlepidoptera collected in 2012 and includes remarkable findings from previous years. The classification and nomenclature follow the new Danish checklist (Karsholt & Stadel Nielsen, 2013).

Three species are reported as new to the Danish fauna: 1) *Bryotropha basaltinella* (Zeller, 1839) (Gelechiidae): one specimen was caught in a light trap near Copenhagen; 2) *Aethes triangulana* (Treitschke, 1835) and 3) *Pelochrista mollitana* (Zeller, 1847) (Tortricidae): one specimen of each were caught in light traps in Bornholm. We moreover transfer *Caloptilia azaleella* (Brants, 1913) (Gracillariidae) from the observation list to the main list of Danish Lepidoptera.

The total number of Danish Gracillariidae is now 88, Gelechiidae 178 and of Tortricidae 389. This results in a total of 1587 species of Microlepidoptera found in Denmark. The total amount of Macrolepidoptera recorded from Denmark is now 969, bringing the number of Danish Lepidoptera to a total of 2556 species.

With the new Danish checklist the so-called observation list has been extended to include both species of uncertain faunistic status in Denmark and species of uncertain taxonomic status. There are 13 species of Lepidoptera on the former and 11 species on the latter.

Correspondance to: Småsommerfuglelisten, Zoologisk Museum, Universitetsparken 15, DK-2100 København Ø, Danmark (e-mail: okarsholt@snm.ku.dk).

Denne oversigt over fund af nye, sjældne og biologisk eller faunistisk set interessante småsommerfugle er udarbejdet efter de samme retningslinjer som de 33 foregående artslistes publiceret i Entomologiske Meddelelser.

Foråret 2012 var mildt og varmere end normalt, men især marts skilte sig ud med et gennemsnit på 5,7 °C, hvilket er den 4. varmeste marts DMI nogensinde har registreret. I gennemsnit faldt der 112 millimeter nedbør ud over landet; det er 17 % under normalen for 1961-90. Marts og maj var mere tørre, mens april var mere våd end normalt. Foråret havde cirka 90 timers ekstra solskin. Det er seks år siden april har været så kølig, våd og relativ solfattig; aprils middeltemperatur blev 6,3°C.

Sommeren 2012 var koldere, mere våd og solfattigere end normalt for perioden 2001-2010. Juni, juli og august fik en middeltemperatur på 15,1°C i gennemsnit for landet som helhed. Det er 0,1°C under normalen beregnet på perioden 1961-90, men koldere sammenlignet med perioden 2001-10, der er på 16,4°C. Juni blev meget kold og juli den koldeste siden juli 2004. Sommerens laveste temperatur på 1,1°C blev målt mellem Herning og Silkeborg den 15. juni. August trak lidt op i det kolde regnskab, men ikke ret meget. I den gennemgående lidt kølige og ustadige sommer var der dog to perioder, der skilte sig ud med mere stabilt, lunt, tørt og solrigt vejr. Fra den 23. juli og ca. en uge frem kom der godt med sol og varme til landet, hvilket først gav regionale varmebølger, som senere blev landsdækkende. I august var der også en meget lun, tør og solrig periode midt i måneden, hvilket gav regionale hede-bølger, og sommerens højeste temperatur blev målt til 32,9°C i København den 20. august. Der blev også registreret tropenætter nogle steder i august-varmeperioden, hvor temperaturen på intet tidspunkt når ned på eller under 20°C.

I gennemsnit ud over landet faldt der 257 millimeter nedbør i sommeren 2012. Det er over normalen for perioden 2001-2010. Der var store forskelle henover landet. Mest nedbør kom der i regionen Syd- og Sønderjylland med 311 millimeter, mens der i Vest- og Sydsjælland samt Lolland/Falster kom mindst med 199 millimeter for regionen. Både juni og juli 2012 var pænt våde, mens august ikke var så våd, som vi har set det de sidste par år. Sædvanen tro var der både kraftig regn og skybrud i sommeren 2012. I juni blev der registreret flere dage med indimellem både kraftig regn og skybrud rundt omkring i landet. Den 28. juli blev en uges sommervarme presset væk af mere ustabil sommerluft, der i månedens sidste dage gav skybrud flere steder. Den 26. august gav en for-bipasserende koldfront større mængder regn i et forholdsvis smalt bælte fra Rømø over Djursland til Nordsjælland.

Solen skinnede i sommeren 2012 i gennemsnit i 621 timer, hvilket er 5% over normalen for 1961-90. Specielt juni 2012 var solfattig, mens august 2012 blev den solrigeste august siden 2004. Mest sol fik Bornholm med 744 timer, mens der i Midt- og Vestjylland kun kom 596 soltimer.

Efteråret var vådt, gråt og relativt solfattigt i forhold til perioden 2001-2010. Middelttemperaturen for landet som helhed for september-oktober-november var 9,3°C. Det er 0,5°C over normalen for perioden 1961-90.

Der faldt i gennemsnit 255 millimeter nedbør ud over landet i efteråret 2012. Det er 16% over gennemsnittet for perioden 2001-2010. Mest sol fik Bornholm med 329 timer, mens region Syd- og Sønderjylland fik mindst med blot 227 soltimer.

Vi kan i denne liste berette om 3 arter, der er nye for den danske fauna: 1) *Bryotropha basaltinella* (Zeller, 1839) (Gelechiidae), 2) *Aethes triangulana* (Treitschke, 1835) og 3) *Pelochrista mollitana* (Zeller, 1847) (Tortricidae). Desuden overfører vi *Caloptilia azaleella* (Brants, 1913) (Gracillariidae) fra observationslisten til hovedlisten over danske sommerfugle, idet vi anser det for sandsynligt, at arten kan overvintre udendørs i Danmark.

Antallet af danske Gracillariidae er nu 88, Gelechiidae 178 og Tortricidae 389. Det samlede antal Microlepidoptera (familierne Micropterigidae – Zygaenidae + Pyralidae – Crambidae) fundet i Danmark er nu 1587. I 2012 blev der tilføjet 2 arter til listen over danske Macrolepidoptera (Bech *et al.*, 2013), hvorefter denne omfatter 969 arter. Der er således kendt 2556 sommerfuglearter fra Danmark.

Med den nye danske sommerfugle-fortegnelse er den såkaldte observationsliste blevet udvidet fra kun at omfatte arter, hvis faunistiske status i Danmark er uafklaret, til også at

Pyralidae	SJ	EJ	WJ	NWJ	NEJ	F	LFM	SZ	NWZ	NEZ	B	I alt
<i>Aphomia zelleri</i> (Joan.)							76				31	107
<i>Oncocera semirubella</i> (Sc.)		368	15				27	2		4	19	435
<i>Myelois circumvoluta</i> (Fourc.)		5					13	32			172	222
<i>Euchromius ocella</i> (Hw.)												0
<i>Crambus heringiellus</i> HS.											1	1
<i>Catoptria verellus</i> (Zinck.)							18			134	13	165
<i>Schoenobius gigantella</i> (D. & S.)	6		1			1	101	2		12	7	130
<i>Cynaeda dentalis</i> (D. & S.)							1	13			6	20
<i>Evergestis extimalis</i> (Sc.)		1	1		1		16	33		7	98	157
<i>Evergestis aenealis</i> (D. & S.)											17	17
<i>Udea ferrugalis</i> (Hb.)	8	2	58				2	1			3	74
<i>Loxostege turbidalis</i> (Tr.)											2	2
<i>Loxostege sticticalis</i> (L.)		4	7			8	30	13		4	140	206
<i>Pyrausta aerealis</i> (Hb.)								1			13	14
<i>Nascia ciliialis</i> (Hb.)					1		14	5			3	23
<i>Sitochroa palealis</i> (D. & S.)		69					16	2			70	157
<i>Ostrinia palustralis</i> (Hb.)							3				21	24
<i>Mecyna flavalis</i> (D. & S.)												0
<i>Palpita vitrealis</i> (Rossi)	1	1	19				7				2	30
<i>Nomophila noctuella</i> (D. & S.)	86	44	1593	35	1	1	552	248		11	920	3491
Samlet registrering	95	500	1694	35	3	10	876	352	0	172	1538	5275
Antal fældeindberetninger i alt	8	12	37	5	15	3	43	15	1	12	24	175

Tabel 1. Pyralider rapporteret fra automatiske lysfælder i Danmark 2012.

Table 1. Pyralidae recorded from automatically operating light traps in Denmark 2012.

omfatte arter, hvis taxonomiske status er uafklaret. Der er nu 13 arter af sommerfugle på førstnævnte og 11 arter på sidstnævnte.

Der blev i 2012 rapporteret 47 nye distriktsfund, hvilket er betydeligt over gennemsnittet for de seneste år og afspejler en forøget indsamlingsaktivitet i Sønderjylland. Vi beretter desuden om følgende fund af særlig interesse: *Phyllonorycter apparella* (HS.), der hidtil kun var kendt i enkelte eksemplarer fra SJ, NEJ og LFM, blev fanget i antal i lysfælder på Bornholm, sandsynligvis i forbindelse med migration; af *Platyedra subcinerea* (Hw.), der hidtil kun har været fundet uregelmæssigt på Bornholm, blev der fanget et eksemplar på Falster; af *Monochroa sepicolella* (HS.), der blev fundet som ny for Danmark i 2011, blev der fundet yderligere et eksemplar, også på Bornholm; *Monochroa divisella* (Dgl.), der i 2011 blev fundet på Bornholm efter mange års fravær, blev i 2012 genfundet på øen; *Aethes fennicana* (Her.), som vi sidste år meldte som ny for Danmark, blev i 2012 genfundet samme sted i stort antal, især som larve og puppe. Desuden blev flere af de arter, vi i de senere år har meldt som nye for Danmark, fundet på nye lokaliteter. Det gælder fx *Lyonetia prunifoliella* (Hb.), *Chionodes lugubrella* (F.) og *Epinotia pusillana* (Peyer.). I lighed med de foregående år bringer vi i tabel 1 en oversigt over (især) migrerende pyralider, der er indberettet fra automatiske lysfælder – og kun fra disse fælder, idet øvrige indberetninger om de pågældende arter er ret sporadiske. Sådanne »træk-sommerfugle« omtales kun i listen, hvis de repræsenterer nye distriktsfund, eller hvis der er tale om særligt sjældne arter.

Sammenskrivningen af alle tidligere lister over fund af småsommerfugle siden tillæget til C. S. Larsens fortegnelse (1927) er nu blevet opdateret (Buhl (ed.), 2013), således at den også indeholder oplysningerne fra 2011-listen (Buhl et al., 2012). Den findes

nempest på følgende adresse: <http://zoologi.snm.ku.dk/Forskning/Entomology/>. Formålet med disse årlige lister er at publicere fund af nye, sjældne og biologisk eller faunistisk set interessante småsommerfugle. Det grundlæggende kriterium for udvælgelsen af fund til listen er, at disse skal indeholde nye oplysninger. Derfor gentages fund af sjældnere arter fra allerede kendte lokaliteter kun i mindre omfang. Herved adskiller småsommerfuglelisterne sig fra de årlige fundlister over *Macrolepidoptera*, der publiceres som tillæg til *Lepidoptera* (Bech *et al.*, 2013). Nye distriktsfund skal verificeres af en af listens forfattere.

Den systematiske opdeling, rækkefølgen, nomenklaturen, forkortelser af autornavne samt opdelingen af Danmark i distrikter følger den nye danske sommerfuglefortegnelse (Karsholt & Stadel Nielsen, 2013). Fund af præimaginale stadier medtages normalt kun, hvis der foreligger klækket materiale. Navne på planter følger »Dansk flora« (Frederiksen *et al.*, 2006). Forkortelsen ZMUC henviser til Zoologisk Museum, København. Lokalitetsangivelserne følger Kort- & Matrikelstyrelsens kortbog »Danmark 1:100.000. Topografisk Atlas« (5. udg., 2001), således at de i forbindelse med distriktsangivelserne kan findes entydigt i denne bog. Småsommerfuglelisten er et kollektivt produkt, men i de tilfælde, hvor enkeltpersoner har leveret grundige kommentarer til en art, anføres de ansvarliges navne i parentes efter kommentarerne, på samme måde som finderne angives i parentes efter de enkelte fund.

Næste årsliste vil blive udarbejdet efter de samme retningslinjer. Indberetninger om fund af småsommerfugle fra 2013 bedes sendt på email til en af forfatterne senest i forbindelse med Entomologisk Årsmøde. Vi anmoder om at få tilsendt oplysning om interessante fund, idet det ikke er muligt for os at gennemgå alle fund, der indberettes på internetsider (fx www.lepidoptera.dk/bugbase eller <http://www.fugleognatur.dk>).

NEPTICULIDAE

Stigmella alnetella (Stt.). SZ: PG64 Sorø Sønderskov, antal la. 27.ix.2011 *Alnus* sp. (el). (K. Gregersen). 1. fund fra SZ efter 1959.

Stigmella minusculella (HS.). NEZ: UB37 Hvissinge, antal la. 16.vi.2012, *Pyrus communis* (pære) (P. Falck).

Trifurcula subnitidella (Dup.). B: WB00 Grisby, 1 stk. 28.v.2012 (P. Falck). **Ny for B.**

Ectoedemia arcuatella (HS.). LFM: UA49 Jydelejet, antal la. 4.x.1986, *Fragaria* sp. (jordbær) (O. Karsholt). **Ny for LFM.**

PRODOXIDAE

Lampronia fuscateLLa (Tgstr.). F: NG84 Stige, 1 stk. 25.v.2012 (O. Buhl).

TINEIDAE

Nemapogon granella (L.). SJ: MF89 Sdr. Sejerslev, 2 stk. 25.iv. og 2.v.2012 (E. Palm). **Ny for SJ.**

Triaxomasia caprimulgella (Stt.). LFM: PF77 Krenkerup, 1 la. 17.iv.2012, formuldet ved af *Fagus* (bøg) (S. B. Christensen).

Tinea steueri Pet. EJ: NG69 Vorsø, 1 la. 20.iv.2012 (K. Gregersen), Åbyhøj 1 stk. 26.v.2012 (S. B. Christensen). **Ny for EJ.**

ROESLERSTAMMIIDAE

Roeslerstammia erxlebelli (F.). SJ: MF99 Draved Skov, 1 stk. 21.v.2012 (E. Palm); SZ: PG64 Sorø by, 1 stk. 19.viii.2012 (K. Gregersen). **Ny for SJ og SZ.**

BUCCULATRICIDAE

Bucculatrix cidarella (Zell.). NWJ: NJ03 Bulbjerg, 1 stk. 19.vi.1977 (G. Pallesen, coll. ZMUC). **Ny for NWJ.**

GRACILLARIIDAE

Caloptilia azaleella (Brants). NEZ: UB47 Søborg, 5 la., 15.vii.2012, *Rhododendron japonicum* (japansk azalea), 4 stk. 18.viii.2012 (K. Larsen).

Arten (fig. 1) er meget karakteristisk med det gule let skinnende trekantede felt ved kanten, der også strækker sig ud mod vingespidsen. Den kan have en overfladisk lighed med klart tegnede individer af *C. fidella* (Reutti, 1853). Arten varierer kun ganske lidt. For nærmere beskrivelse af arten samt genitalier se Bengtsson & Johansson (2011).

Udbredelsen i Danmark er begrænset til EJ og NEZ.

C. azaleella er nu over en længere periode – minimum 1998 til 2012 – fundet både som larve og imago på friland. Fundene er både fra lysfælder og planter omkring planteskoler, men også fra haver. På lokaliteten i NEZ: Søborg er arten årligt siden 2004 fundet som imago og som larve på *Rhododendron japonicum*, der ser ud til at være hovedværtsplanten, når arten træffes udenfor planteskoler.

Arten overflyttes fra observationslisten til listen over naturligt forekommende arter i Danmark. Dens placering på listen fremgår af Karsholt & Stadel Nielsen (2013). (Knud Larsen).

Parornix carpinella (Frey). LFM: PF95 Bøtø Plantage, 7 la. 5.ix.2012, *Carpinus betulus* (avnbøg) (P. Szyška). **Ny for LFM.**

Fig. 1. *Caloptilia azaleella* (Brants). Han, NEZ: Søborg, 12 mm.

Phyllonorycter apparella (HS.). B: VA99 Sømarken, 1 stk. 20.viii.2012, WB00 Grisby, 6 stk. 19.-24.viii.2012, WB00 Årsdale, 6 stk. 18.-19.viii.2012, WB00 Malkværn, 3 stk. 20.-25.viii.2012 (P. Falck). **Ny for B.**

YPONOMEUTIDAE

Yponomeuta rorrella (Hb.). SJ: MF89 Sdr. Sejerslev, 2 stk. 27.vii. og 29.vii.2012 (E. Palm); NEJ: NJ35 Saltum Strand, 1 stk. 27.vii.2012 (S. B. Christensen). **Ny for NEJ.**

Yponomeuta irrorella (Hb.). SJ: MF89 Sdr. Sejerslev, 1 stk. 24.vii.2012 (E. Palm); F: NG93 Odense, Kohave Landkilddegård, 1 stk. 26.vii.2012 (N. Lykke). **Ny for SJ.**

[*Zelleria oleastrella* (Mill.) WJ: NG45 Blåvand, 1 stk. 28.ix.-12.x.2012 (P. Falck, V. Hansen). Indslæbt art.

Ochnorostoma friesei Svens. SJ: Rømø, Kirkeby Plantage, 1 pu. 18.iv.2012, *Pinus* (fyr) (E. Palm). **Ny for SJ.**

Argyresthia sorbiella (Tr.). SJ: MF99, Draved Skov, 1 stk. 21.vi.2012 (S. B. Christensen).

GLYPHIPTERIGIDAE

Digitivalva reticulella (Hb.). NEZ: UB47 København, Kastellet, 1 stk. 6.-16.viii.2012 (P. Falck, F. Vilhelmsen). **Ny for NEZ.**

Acrolepia autumnitella Curt. B: WB00 Årsdale, 1 stk. 30.xii.2012 (P. Falck). **Ny for B.**

Glyphipterix equitella (Scop.). SJ: MG71 Rømø, Toftum, 1 stk. 27.v.2012. (E. Palm). **Ny for SJ.**

Glyphipterix haworthana (Stph.). B: WB00 Ølene, 2 stk. 25.v.2012 (P. Falck). **Ny for B.**

BEDELLIIDAE

Bedellia somnulentella (Zell.). WJ: MG63 Fanø, Sønderho, antal la. & pu. 26.ix.2012, *Convolvulus arvensis* (ager-snerle) (B. Baungaard, K. Bech). **Ny for WJ.**

LYONETIIDAE

Leucoptera spartifoliella (Hb.). SJ: MG91 Hønning Plantage, 1 la. 7.v.2012, *Sarothamnus scoparius* (gyvel) (E. Palm). **Ny for SJ.**

Lyonetia prunifoliella (Hb.). LFM: UA39 Mandemarke, 1 stk. 23.-30.vi., 1 stk. 8.-11.vii., 2 stk. 29.vii.-10.viii., 2 stk. 9.-15.ix.2012 (O. Karsholt), PF95 Birkemose, 2 stk. 5.-31.viii.2012 (K. Larsen), 4 la. 16.viii.2012, *Prunus spinosa* (slåen) (P. Szyska), PF95 Gedesby, antal la. & pu. 21.-27.viii.2012, *Prunus cerasifera* (mirabel) (P. Szyska), PF46 Kramnitse, 1 stk. 1.-11.ix.2012 (K. Larsen).

ETHMIIDAE

Ethmia dodecea (Hw.). B: WA09 Vester Sømarken, 1 stk. 1.-4.vii.2012 (B. J. K. Nielsen). **1. fund fra B efter 1959.**

COSMOPTERIGIDAE

Sorhagenia rhamniiella (Zell.). NEJ: NJ50 Skindbjerg Lund, 1 stk. 4.viii.1975 (G. Pallesen, coll. ZMUC). **Ny for NEJ.**

Sorhagenia janiszewskae Riedl. F: NG85 Otterup Skov, 1 la. 5.vi.2012, *Frangula alnus* (tørst) (N. Lykke).

GELECHIIDAE

Platyedra subcinerea (Hw.). LFM: UA17 Korselitse Østerskov, 1 stk. 5.-31.v.2012 (K. Larsen). **Ny for LFM.**

Bryotropha basaltinella (Zell.). NEZ: UB47 Vanløse, 1 stk. 24. vii. 2012 (F. Vilhelmsen). **Ny for Danmark.**

Arten (fig. 2) er med et vingefang på 10-12 mm blandt de mindste *Bryotropha*-arter i Danmark.

Størst lighed har den med *B. senectella* (Zeller, 1839), men denne har mindre kontrast mellem forvingernes grundfarve og de sorte prikker, og disse ligger i forlængelse af hinanden. Hos *B. basaltinella* ligger de midterste prikker over hinanden. Ligeledes er ansigtet og det inderste led på palperne gult hos begge arter, men hos *basaltinella* er det yderste led gråt, hvor det er gult hos *senectella*.

Genitalier er afbilledet hos Karsholt & Rutten (2005).

Larven er beskrevet af Heckford & Sterling (2002). Den lever i spundne rør i mos, fortrinsvis på sten og mure. Der er én generation om året, og flyvetiden strækker sig fra maj til september.

B. basaltinella er fundet i det sydlige England, men ikke i Irland. I øvrigt er den fundet i Frankrig, Spanien, Holland, Tyskland samt i det østlige Mellemeuropa, men ikke syd for alperne.

Fig. 2. *Bryotropha basaltinella* (Zell.). Han, NEZ, Vanløse, 11 mm.

Bryotropha basaltinella (Zeller, 1839) placeres i det danske katalog (Karsholt & Stadel Nielsen, 2013) efter *B. boreella* (Douglas, 1851). (F. Vilhelmsen).

Metzneria metzneriella (Stt.). SJ: MF99 Sølsted Mose, 1 la. 22.iii.2012, *Centaurea jacea* (almindelig knopurt) (E. Palm). **Ny for SJ.**

Ptocheuusa inopella (Zell.). B: WB00 Svenskehavn, 1 stk. 4.viii.2012 (F. Vilhelmsen). **Ny for B.**

Monochroa sepicolella (HS.). B: WA09 Dueodde, 1 stk. 22.v.2012 (P. Falck). 2. danske fund.

Monochroa divisella (Dgl.). B: VA99 Vester Sømarken, 1 stk. 1.vii.2012 (P. Falck).

Monochroa suffusella (Dgl.). NWZ: PG27 Vollerup Overdrev, 1 stk. 1.vii.2012 (U. Seneca).

Sophronia sicariellus (Zell.). B: VA99 Vester Sømarken, 1 stk. 9.vii.2012 (P. Falck). **Ny for B.**

Chionodes lugubrella (F.). LFM: PF95 Gedser, 1 stk. 22.vi.-2.vii.2012 (G. Jeppesen), PF46 Hummingen, 2 stk. 30.vi. og 8.vii.2012 (F. Vilhelmsen).

Chionodes ignorantella (HS.). NEJ: NJ88 Napstjært, 1 stk. primo vii.2001 (J. Trepax).

Gelechia senticetella (Stgr.). NEZ: UB47 København, Botanisk Have, 2 stk. 26.vii.- 20.viii.2012 (O. Karsholt).

Gelechia muscosella Zell. SJ: MG82 Vesterlund, Høm, 1. la. 13.v.2012, *Salix* sp. (pil) (E. Palm). **Ny for SJ.**

[*Phthorimaea operculella* (Zell.)]. B: VA99 Vester Sømarken, 1 stk. 21.viii.2012 (P. Falck). **Ny for B.** Observationsart.

[*Tuta absoluta* (Meyr.)]. WJ: MG49 Bjerregård, 1 stk. 1.-16.ix.2012 (P. Falck, V. Hansen). **Ny for WJ.** Observationsart.

Caryocolum proxima (Hw.). B: WB00 Svenskehavn, 1 stk. 18.viii.2012 (K. Gregersen), WB00 Malkværn, 1 stk. 20.viii.2012 (P. Falck). **Ny for B.**

Carpatolechia fugacella (Zell.) NEZ: UB47 København Ø, 1 stk. 18.-25.vii.2012, København, Botanisk Have, 1 stk. 26.vii.-12.viii.2012 (O. Karsholt).

Recurvaria nanella (D. & S.). F: NG93 Odense, Kohave Landkilddegård, 1 stk. 26.vii.2012 (O. Buhl).

COLEOPHORIDAE

Coleophora spinella (Schrank). F: PG03 Urup Mose, 2 la. 4.vi.2012, *Rhamnus frangula* (tørst) (S. B. Christensen, N. Lykke). Usædvanlig værtsplante.

Coleophora lusciniapennella (Tr.). EJ: NH51 Alken, 1 stk. 21.vii.1994 (A. Madsen, coll. ZMUC). **Ny for EJ.**

Coleophora adelogrammella Zell. F: NG95 Enebærodde, antal la. 16.v.2012, *Dianthus deltoides* (bakkenellike) (N. Lykke).

Coleophora millefolii Zell. F: PG06 Fyns Hoved, Tange, antal la. 19.vi.2012, *Achillea millefolium* (almindelig røllike) (O. Buhl, N. Lykke).

Coleophora hackmani (Toll). F: PG05 Måle Strand, antal la. 6.vi.2011, *Silene nutans* (nikkende limurt) (B. K. Stephensen, O. Buhl).

Coleophora saponariella Heeger. NEZ: UB48 Geelskov, antal la. 27.viii.2012, *Saponaria officinalis* (sæbeurt) (P. Stadel Nielsen). **Ny for NEZ.** Larver af arten er desuden fundet flere steder i NEZ (Stadel Nielsen, 2013).

ELACHISTIDAE

Elachista scirpi Stt. B: WB01 Ypnasted, i antal 20.-27.vi.2012 (P. Falck). **Ny for B.**

MOMPHIDAE

Mompha propinquella (Stt.). SJ: MF99 Draved Skov, 1 stk. 15.viii.2012 (E. Palm).

SCYTHRIDIDAE

Scythris cicadella (Zell.) F: PG05 Bogensø Strand, 2 stk. 18.vi. og 2.vii.2012 (B. K. Stephensen).

PTEROPHORIDAE

Platyptilia farfarellus Zell. B: VA99 Sømarmen, 1 stk. 10.x.2012 (P. Falck).

Hellinsia inulae (Zell.). B: WA00 Årsdale, 1 stk. 24.viii.2012, VB80 Arnager, 2 stk. 26.viii.2012 (P. Falck).

EPERMENIIDAE

Epermenia profugella (Stt.). NEJ: NJ50: Skindbjerg Lund, 1 stk. 4.viii.1975 (G. Pallesen, coll. ZMUC). **Ny for NEJ.**

TORTRICIDAE

Archips betulana (Hb.). SJ: MF79 Hjerpsted, Tingdal Plantage, 1 stk. 10.vii.2012 (E. Palm).

Archips crataegana (Hb.). F: NG93 Odense, Kohave Landkildegård, i antal 26.vii.2012 (O. Buhl, L. Jensen, N. Lykke).

Acleris bergmanniana (L.). SJ: NG02 Åbøl, 2 la. 24.v.2012, *Rosa* sp. (rose), NF28 Kliplev, Oksekær, la. 24.v. og 31.v.2009, *Rosa* sp. (rose), MF89 Sdr. Sejerslev, 1 stk. 5.vii.2012, MF79 Hjørpsted, Tingdal Plantage, 1 stk. 10.vii.2012 (E. Palm). **Ny for SJ.**

Acleris cristana (D. & S.). WJ: MH40 Hvide Sande, 1 stk. 20.-27. viii. 2011 (B. J. K. Nielsen). **Ny for WJ.**

Acleris lorquiniana (Dup.). Arten blev i forrige liste (Buhl *et al.*, 2012: 109) meldt fra Fanø Klitplantage og var dermed **ny for WJ** og ikke som angivet for SJ.

Aethes triangulana (Tr.). B: WA09 Dueodde, 1 stk. 18.vi.2012 (P. Falck). **Ny for Danmark.** Arten (fig. 3) er meget karakteristisk og kan næppe forveksles med andre danske arter. Genitalierne er afbildet af Razowski (2002).

Biologien er ukendt, men artens værtsplante er sandsynligvis *Veronica longifolia* (langbladet ærenpris), idet *A. triangulana* oftest fanges flyvende i skumringen om netop denne plante (Svensson, 2006). Flyvetiden er juni-juli.

Udbredelsen omfatter det meste af Syd-, Mellem- og Østeuropa, men arten er ikke fundet i Portugal, Italien og England. Mod nord findes *A. triangulana* i Norge omkring Oslofjorden, i Sverige i den mellemste og nordlige del, og den er udbredt i Finland. Det danske eksemplar er taget i lysfælde.

Aethes triangulana (Treitschke, 1835) findes i den danske fortegnelse (Karsholt & Stadel Nielsen, 2013: 32) som nummer 1506. (P. Falck)

Aethes fennicana (Her.). LFM: PF46 Kramnitse, antal la. 11.iii.-5.v.2012, *Angelica archangelica* (strand-kvan) (P. Falck m. fl.), 1 stk. 5.-30.v.2012 (K. Larsen).

Cochylis pallidana Zell. SJ: MF79 Hjørpsted, Tingdal Plantage, 2 stk. 7.vii.2012 (E. Palm). **Ny for SJ.**

Hedya ochroleucana (Fröl.). SJ: MF89 Sdr. Sejerslev, 4 stk. 9.vii.-3.ix.2012 (E. Palm). **Første fund fra SJ efter 1959.**

Phiaris metallicana (Hb.). LFM: PF95 Bøtø, 1 stk. 8.-18.vii.2012 (K. Larsen).

Fig. 3. *Aethes triangulana* (Tr.). Hun, B: Dueodde, 15 mm.

Bactra suedana Bengts. NEZ: UC10 Ølsted By, 1 stk. 29.vi.2008 (K. Bech).

Ancylis upupana (Tr.). SJ: MF79 Hjerpsted, Tingdal Plantage, 2 stk. 7.vi.2012, 1 stk. 8.vi.2012 (E. Palm).

Ancylis myrtillana (Tr.). SJ: MG71 Rømø, Toftum, i antal 27.v.2012 (E. Palm). **Ny for SJ.**

Epinotia pusillana (Peyer.). SZ: PG64 Sorø by, 3 stk. 19.viii.2012 (K. Gregersen), PG33 Korsør by, 1 stk. ix.2012 (K. Pedersen); NWZ: PG27 Røsnæs, 3 stk. viii.2012 (K. Pedersen). **Ny for SZ og NWZ.**

Pelochrista mollitana (Zell.). B: WB00 Årsdale, 1 stk. 6.vii.2012 (P. Falck). **Ny for Danmark.**

Arten (figs 4-5) har et vingefang på 11-16 mm, og hannen er størst. Den kendes på, at forvingerne er rødbrune og især på det tydelige spejl, der er omkranset af fine søvlinjer. Genitalierne afbildes hos Razowski (2003). Karakteristisk for hangenitalierne er de afrundede valver med hver én tydelig torn.

Larven lever overvintrende i roden af *Inula salicina* (pile-alant) (Svensson, 2006). Sommerfuglen flyver i juni-juli og kommer lejlighedsvis til lys, men fanges oftest flyvende om værtsplanten.

P. mollitana findes udbredt i Mellem- og Sydeuropa, men mangler i England, Belgien, Holland, Polen og Litauen; desuden findes arten i et mere begrænset udbredelsesområde mod nord: i Sverige kun på Öland og Gotland, det sydlige Finland samt i Estland og Letland. Det danske eksemplar er taget i lysfælde.

Pelochrista mollitana (Zeller, 1847) findes i den danske fortegnelse (Karsholt & Stadel Nielsen, 2013: 35) som nummer 1700. (P. Falck).

Gravitarmata margarotana (Hein.). Det af Buhl *et al.* (2010: 111) meldte eksemplar fra Nordskoven, 3 km NV Sejs udgår pga. fejlbestemmelse. Arten er således ikke fundet i Jylland (K. Gregersen).

Cydia strobilella (L.). SJ: MG92 Stensbæk Plantage, 1. la. 5.iv.2012, MG90 Åved Plantage, 2 la. 26.iii.2012, MG91 Hønning Plantage, 1. la. 25.iii.2012, i grankogler (E. Palm). **Ny for SJ.**

Figs 4-5. *Pelochrista mollitana* (Zell.).
Fig. 4 t.v. Han, B: Årsdale, 13 mm.

Fig. 5, t.h. Han, Sverige, 15 mm.

Cydia janthinana (Dup.). SJ: MF79 Hjerpsted, Tingdal Plantage, 1 stk. 10.vii.2012 (E. Palm). **Ny for SJ.**

[*Thaumatotibia leucotreta* (Meyr.)]. B: WA09 Dueodde, 1 stk. 24.ix.2012 (P. Falck). Indslæbt art.

Pammene ignorata Kuzn. F: NG84 Stige, 1 stk. 27.v.2012 (O. Buhl).

Pammene agnotana Rbl. SJ: MF99 Draved Skov, 1 stk. 21.v.2012, MG82 Ribe, Vesterlund, 1 stk. 13.v.2012, MG82 Øster Vedsted, 2 stk. 13.v.2012 (E. Palm). **Ny for SJ.**

Pammene germmanna (Hb.). SJ: NF27 Kollund, 1 stk. 4.vi.1996 (S. B. Larsen), MF99 Draved Skov, 1 stk. 7.vi.2012 (E. Palm), 1 stk. 21.vi.2012 (S. B. Christensen), MF79 Hjerpsted, Tingdal Plantage, 1 stk. 7.vi.2012 (E. Palm). **Ny for SJ.**

PYRALIDAE

Aphomia zelleri Joan. SJ: MG60 Rømø, Havsand, 1 stk. 24.vii.2012 (E. Palm).

Salebriopsis albicilla (HS.). NEZ: UB47 København, Østre Anlæg, 1 stk. 26.vii.2012 (P. Falck, F. Vilhelmsen). **Ny for NEZ.**

Selagia argyrella (D. & S.). B: VA99 Raghhammer Odde, 1 stk. 5.viii.2011 (B. J. K. Nielsen), WB00 Grisby, 1 stk. 30.vii.2012, WB00 Årsdale, 1 stk. 28.vii.2012, WA09 Snogebæk, 1 stk. 30.vii.2012 (P. Falck, J. Møller).

Selagia spadicella (Hb.). B: VB91 Melsted, 1 stk. 18.viii.2012 (P. Falck, J. Møller).

Acrobasis tumidana (D. & S.). NEJ: NJ88 Ålbæk, 1 stk. 3.viii.2011 (K. Sørensen).

Trachycera marmorea (Hw.). SJ: NF49 Als, Rønhave, 1 stk. 2.viii.1969 (O. Karsholt). **Ny for SJ.**

Euzophera pinguis (Hw.). NEJ: NJ88 Ålbæk, 1 stk. 27.vii.2012 (K. Sørensen).

Nyctegretis oblitella (Zell.). LFM: PF55 Rødbyhavn, 1 stk. 18.viii.2012 (K. Larsen).

Ecpyrrhorhoe rubiginalis (Hb.). B: WA09 Snogebæk, 1 stk. 30.vii.2012 (P. Falck, J. Møller).

Narcia ciliaris (Hb.). EJ: NH92 Mols Bjerge, Fuglsø, 1 stk. 12.vii.2011 (S. B. Christensen). Fundet blev af Buhl *et al.* (2012) fejlagtigt meldt som *Sclerocona acutella* (Ev.).

Paratalanta pandalis (Hb.). B: WB00 Malkværn, 1 stk. 25.vi.2012 (P. Falck, J. Møller).

Evergestis limbata (L.). SJ: MF89 Sdr. Sejerslev, 1 stk. 1.viii.2012 (E. Palm).

Crambus ericella (Hb.). B: WB01 Saltuna, 1 stk. 5.viii.2012 (P. Falck, J. Møller).

Catoptria verellus (Zinck). F: NG93 Odense, Kohave Landkildegård, 1 stk. 26.vii.2012 (O. Buhl); NEZ: UB36 Hundige, 1 stk. 22.vii.2011 (M. Andersen).

Listen for 2012 er udarbejdet på grundlag af indberetninger fra: M. Andersen, Hundige; K. Bech, Ølsted; S. B. Christensen, Åbyhøj; K. Gregersen, Sorø; G. Jeppesen, Elkeneøre pr. Idestrup; P. E. Jørgensen, Århus C; N. Lykke, Otterup; S. B. Larsen, Hinnerup; B. J. K. Nielsen, Helsingør; E. Palm, Sdr. Sejerslev pr. Højer; P. Szyska, Gedesby pr. Gedser; K. Sørensen, Ålbæk; J. Trepax, Lindelse – samt forfatterens egne fund.

Vi har desuden medtaget fund gjort af følgende: B. Baungaard, Tåstrup; V. Hansen, Hinnerup; L. Jensen, Gelsted; A. Madsen, Stubbekøbing; J. Møller, Åkirkeby; P. Stadel Nielsen, Holte; G. Pallesen, Beder; K. Pedersen, Slagelse; U. Seneca, Kalundborg og B. K. Stephensen, Odense.

Knud Bech takkes desuden for oplysninger om pyralider fra Bugbase.

Vi bringer en tak til alle, der har medvirket til, at denne liste kan give et så fyldestgørende billede som muligt af småsommerfuglesæsonen 2012.

Litteratur

- Bech, K., F. Helsing, L. Jensen, S. Kjeldgaard, K. Knudsen, E. S. Larsen, H. E. Møller & P. Szyska, 2013. Fund af storsommerfugle i Danmark 2012. *Lepidoptera* 10(5) (Tillæg): 1-60.
- Bengtsson, B.Å. & Johansson, R. 2011. Fjärilar: Bronsmalar-rullvingemaler. Lepidoptera: Roeslerstammiidae-Lyonetiidae. *Nationalnyckeln till Sveriges flora og fauna*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Buhl, O. (ed.), 2012. *Danske småsommerfugle 1927-2011*. Version 7. <http://zoologi.snm.ku.dk/Forskning/Entomology/>
- Buhl, O., P. Falck, O. Karsholt, K. Larsen & F. Vilhelmsen, 2012. Fund af småsommerfugle fra Danmark i 2011 (Lepidoptera). *Entomologiske Meddelelser* 80: 99-118.
- Elsner, G., P. Huemer, P. & Z. Tokár, 1999. *Die Palpenmotten (Lepidoptera, Gelechiidae) Mitteleuropas*. 208 pp. Bratislava.
- Frederiksen, S., F. N. Rasmussen & O. Seberg (eds), 2006. *Dansk Flora*. 701 pp. København.
- Heckford, R. J. & P. H. Sterling, 2002. The discovery of the larva of *Bryotropha dryadella* (Zeller, 1850) and larval descriptions of this species, *B. basaltinella* (Zeller, 1839), *B. umbrosella* (Zeller, 1839) and *B. senectella* (Zeller, 1839) (Lepidoptera: Gelechiidae). *Entomologist's Gazette* 53: 83-91.
- Karsholt, O. & T. Rutten, 2005. The genus *Bryotropha* Heinemann in the western Palaearctic (Lepidoptera: Gelechiidae). *Tijdschrift voor Entomologie* 148: 77-207.
- Karsholt, O. & P. Stadel Nielsen, 2013. *Revideret fortegnelse over Danmarks Sommerfugle*. Lepidopterologisk Forening, København. 120 pp.
- Kort & Matrikelstyrelsen, 2001. *Danmark 1:100.000. Topografisk Atlas*. 5. udg. 224 pp. København.
- Larsen, C. S., 1927. Tillæg til fortegnelse over Danmark Microlepidoptera. *Entomologiske Meddelelser* 17: 7-211.
- Razowski, J., 2002. Tortricinae and Chlidanotinae. *Tortricidae (Lepidoptera) of Europe* 1: 1-247. Bratislava.
- Razowski, J., 2003. Olethreutinae. *Tortricidae (Lepidoptera) of Europe* 2: 1-301. Bratislava.
- Stadel Nielsen, P., 2013. Sækmøllet *Coleophora saponariella* Heeger er nået til Nordøstsjælland. *Lepidoptera* 10: 225-228.
- Svensson, I., 2006. *Nordens vecklare (Lepidoptera, Tortricidae)*. 349 pp. Lund.